

Prisilplata na cilu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
 Za Srbiju 30, 15, 1 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednput.

Pisma svakoverstna predmetna molimo na uredništvo uputiti.
 u Njakaševu naprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 1. Kolovoza 1872.

Broj 31.

OZBILJNA RIEČ O BEREGU.

Slavni Uredniče! S pretegnute želje čista i prava rodoljublja, dopustite mi koli ozbiljnu toli i veležnačnu rieč javno i glasno progovoriti o Bregu, o toj meni hotnoj kolivci mojih mladih ljeta.

U naših novinah br. 21. l. 84. precрном je označen Breg, taj moj Eldorado, o komu se veli: Smiešno je, ipak je istina da Berežani moraju doći u Čonoplju, da se mogu upoznati s našima novinama i za sebe naredit da ih štiju. Zar neimaju u svom popu prijatelja, koi bi srcem i dušom nastojao, da se prosvieta širi i medju Šokeih? Zar se njihovi meštovi i učitelji boje ovakoga gosta? Ako je istina što čujemo, da u Bregu neima čovieka, koi bi se o školarenju brinio, onda je po Šokce dosta garavo. Ako je tomu zbilja tako, onda je mojim berežanom zbilja i preveć garavo! Jer to znači hotomice ih izrodjenom i nesmiljenom rukom u duhu ugušiti, te nesamo izgonit jih iz ugladjena društva čovječnosti, nego ih sasvim izkoreniti korenom u imenu i plemenu.

Svaki, komu je srce na svom mjestu, komu um i krv nije pomućena te gleda jasnim vidom razumnosti, na prvi pogled može uviditi, tko je i što je krivo¹⁾ toj kukavnoj mlitavštini i kletomu nehaju. Još nijedno pleme, nijedno udo naroda valjda nije nesreća tako cipkala, trgala, razpršavala poput raznešene slame od žestoka vëtra, ko ovo naše najerniji mrak u mraku, sve dosad zima studena i burna, pa gle još sreće! da je osto dobrim neošteten u svojoj prostoti.

Sada pako u najnovije doba, pošto je pukla zora prosvjete i to pravim odsievom razumnosti, probudiše se svi životni narodi, svi hrleć pod svoj barjak prih-

¹⁾ Ne samo u Bregu nego i po svih mjestu naše šokadie i bunjevadie.

vatjajući se najsigurnijih sredstvah, kojimi da osiguraju ne samo svoj uzporedni obstanak u kolu društvenoga i narodnoga života, nego i da steču strukovnu vještinu za unapreditu zemnu sreću, stvarni boljak sred polja razborita života.

Nu s istoga gledišta gledajmo sad kako je sa šokačko-bunjevačkim narodom. Evo i njemu se pokaziva prëhdodnica zvezdica na obzorju života i to očevitim migom, da već i nama svanjiva i skoro će zabjeliti bjeli danak našega duševnoga preporodjenja.

Tomu u suglasju raznoliki razvoj i pokret, živo nas opominje, da se i mi Šokci i Bunjevci prihvatimo najsigurnijih sredstvi, kojimi poleg napredujućega duha, da se i mi osiguramo, unapredimo te u svakoj struci djelotvorna života sebe sposobnim učinimo. Sama država hoće i zakonom zapovida: da iz naših školah izbacimo stara brundala papagaičkog brbotanja, koji su nas poleg nesrećne vandaličke sisteme nakazom učinili natoliko, da mnogi nas i danas stoji ne samo oplinjen u realnoj znanosti nego i jezika. Mnogi nas neositja slast jezika, manje pozna porod majke svoje, a još najmanje slave svojih pradëdovah.

Tako nam narod osta sve dosad na podnožju Babilona, gđe zbog uljuljanja njegovih zlosretnikah, nezna još ni danas ustati iz drimeža, niti može sa samosviesti stati na svoje noge. Narod nam dakle ovaj, ko bolestnik na smrtnoj postelji bez čuvstva životari; neznajući čiji je dušom, čiji li je tëlom. Sažali se to samomu Bogu, koj iz narodne nam krvi po duhu i sreću Sv. Pavla i Jakova, probudi Apoštola, koj nas nešalje samo naprosto u nebo, nego nas svojski rukovodi i živo uputjuje na stazi života, kako da nam i ovdë na zemlji bude liepo i dobro. Naše Bunj. i Šok. novine, po nas jesu takovi apoštolski glasonoša, srećno budilo i prava svetiljka (svića), koje nas u umu rasvietljuju, da tako

sred tamnosti naše tužne na oba oka progledamo, te k boljoj budućnosti najsigurnijim pravcem udarimo. Pa gle! Ove naše Bunj. i Šok. novine, naš po duhu, srcu i jeziku najmiliji gost, naše najglavnije sredstvo našega narodnoga pokreta i duševnog preporoda; toga da se boje kako u Bregu, tako u Santovu. Monoštoru, Sonti i svih ostalih šokačko-bunjevačkih mjestah?! Svietu! svietu! jesi li ikada takova šta čuo i vidio?! — Ovdé volim sve šutljivostju progutati pokrivaјуći sve, sve crnom koprenom prežalostne uspomena. Nego se evo obratjam na sve po kosti i krvi naše posreditelje neba i zemlje; na činbenike (faktore) i glavare glavare našega naroda, pozivljajući ih moljbom i zakletvom na svetu dužnost prava rodoljubja. Svim nek bude dost rečeno, što on im govori Bog na usta Proroka: „Koji nepri-lažu ruku svoju u pomoć onim, koji bludu. Koji nemarno svrši svoj poso i mač svoj uzteže od Babilona — Jerem. (48. 10.) Jer. 1. 10. Psal. 101. 5. do kraja (Rim. 13. 4.) Sv. Pevo Ap. S rodoljubja veli u poslanici Rimljanom: da bi htio biti proklet radi braće svoje, samo da se oni spase. U listu 1. Timot. veli: da je onaj, koji nemari za svoje naj-pače za domaće, věru zatajio te je gorji od nevjernika. Još nikada valjda i nikomu srce nije toli plamtulo s rodoljubja prama svomu narodu koli Isusu. Nikada i nikomu čišće suze rodoljubja nisu toli orosile lica koli Isusu, kad je zaplakao nad nesrećnim gradom Jerusolima.

Kamo sréće! kad bi se svi šokački učenjaci ugledali u ovaj nebeski primer te se svi nadahnuli svetim duhom rodoljubja. Onda, onda bi istom po naš narod činom dozrijavao sladki plod, koj bi imo pravu vrednost, što bo je krepost. (Slidi.)

NAPRIED, IL NATRAG?

Grčki mudrac Sokrat spočinio je u zemlji Hellenah to zločinstvo, da je svimi silami duha i tiela, proti praznovierju i višebožtvu, širio mudru i Bogobojazljivu nauku, namienjenu obstanku i sreći svoje drage domovine.

Kao umni, visoka i pronicava duha filozof odsudjivao je sve izprazne učenosti svojih zemljakah, te svoju i otačbenikah svojih mudrost temeljio na jezgrovitoj grčkoj pustoši stroga čudoredja.

Odsudjivalac taj krikom obća pučanstva, razvitlana opunovlašćenimi rovarí timi Omirom objadikovanimi usrećiteljí naroda, bude g. 400 prije Isusa odsudjen na smrt, koja u poviesti čovječanstva, zanimivija od svih historičkih bojevah, zrcali cielu epoku mudraca Sokrata i uzvišenih njegovih činah.

U tavnici ladnoj, pri bielu kruhu i pekaru bistre vode sjedeća i sapeta, pohodila pa inače razuzdana i srdjbom opojena žena njegova uz rieč: popusti puku i vieću, nesmiljeni mužu! krute žice nauka svoga za moju i tvog roda sreću!

Il ti voliš, odgovori ųznik il ti je svojedno, o! neumna Atinjanko! da ja umrem griešan a ne pravedan? Sa zaslijepljenim pukom odsudile me poglavice, nu je blizu vrieme odsude prevratnikah, napivših u vječnost smrtnu čašu Sokratu. — A ti grozni dani, poviest bolježi, osvetiše malo zatim nepravednu smrt kroz stoleća živuća hellenskoga mudraca.

I ovaj list, otvoren neprijatelj praznovierja i političkih krivih bogovah, širio je od postanka svoga do danas jednu mudru vaviek nauku: u jedan tabor, slavenski ugarski junaci, za obstanak i sreću potomstva vašega! — A proti njemu i vjernim mu drugovom i štampe i mržnje ustajala je vika iz protivničkih čoporah, — vika sile i krivde.

Iste biele vrane djekih naših sukrvnikah, prikupljajuć sile k porazu našem, zalećavale se medju tudju perad i crnile našu spasonosnu nauku, koja neslušana i nevažena izstavlja golo djelo na vidjelo. — izstavlja i dozivlje Slovakom i Rumunjem, Šokcem i Bunjevcom: priložite ljudi desnice na srce uz rieč: mea culpa!

Krivi su bozi kroz zamamljen i prevaren puk pobjedu

održali, — mi smo ju zasad izgubili i tim kao savladani u prikrajku naših nevoljah ladmokrvno razabiremo krivnju roda svoga, koj će lirom rodjelih Kačićah na udarenu bogazu objadikovano u tavnici propasti crne, duha u gvoždje robstva sapeta, iduće doba čemerno oplakati današnja izbornička bezdjela svoja.

Naša će nauka i odsele ista postojati, — mi se za nju pred licem slavenskoga svieta nikad pokajati; a rovari neka dobro paze, da ih nešine ruka zavedena puka, što su ju u izrodstvu roda našega za sad osovili proti nam; — et si totus illabatur orbis! naša je stavna dužnost vratit im žao za sramotu.

Sokrat je pao žrtvom; jer je prezirao mnoštvo poganskih bogovah; i mi ovkrat polazemo oružje dok Bunjevac i Šokac s Rumunjem i Slovakom vjeruje kumirom; nu kao što je Seneka, mudrac rimski, od suvremenika si sv. Pavla kršćanstva jezgru usisao, i udesom Sokratovim završio, tako čemo i odsele na temelju kršćanske pravice pod barjakom ustava i ravnopravlja za sve narode monarkije ciediti sok istine za dugo izostati nesmiuće, dogodilo se s nami šta mu drago!

Na stavljena mi pitanja: kako je to, da su kraj svih ugarsko-slavenskih napetih silah na mejdanih biralištnih za minulih izborah protivnici porazili tabor naš i bacili ga opet na tri godine za svoja ledja u zabitnost nehajstva i nepravde? — priporučam, g. Uredniče! pitajućim Šokcem članak uvodni u br. 27. ovih cienjenih novinah na uvaženje, — uz protupitanje: napried dakle il natrag da krećeš? junački sine! da ti odgovorim?

To je pitanje na dnevnu redu? To u tebe na zelenu stolu?...

Mudro je i pravo je! U njem je naša lozinka, oko njega se vrti svedjerna deviza moga sbora i tvora: napried! Il kroz vatru, il kroz vodu Napried rode k svomu rodu! — Napried! — Teške negve, lisićine S uma, srca skidaj, sine! — Napried! — Blaž.

D O P I S I.

Subotica, 18. Srpnja. Gonime sudbina da se mojoj braći Slavenom potužim. Dobilismo dopise gde nam inostranci svedoče: da naše vodje, moralno ubijau Subotičko Slavenstvo; još to nije dosta na žalost našu, moramo reći: da i oni, kojisu zakleti, svaki korak prostoga puka opažavati i njega na dobro voditi oholo odkreću lica svoja od nas.

Poznajem, da kod Franjevaca (Subotički rekuć) u staroj crkvi tri pridikatora imaoje Bunjevački puk: Al se sad uništio: imamo istina dva pridikatora, velim moglobi bit dosta — al kad čovjek uzme na oko naspram ovlike Bunjevštine, jedna šaka Madjara, pak oni imadu i po četiri pridikatora. Promislitise moram, kakvimi je jad na srce; kad Subotički Bunjevci ne samo da bi imali napredka; nego još ni u svojoj prostoti nemoguse svojim jezikom služiti. Šta će na pokon bit od ovi Bunjevaca? To ja nemogu znat jer se nitko nebrini za naše stanje. Ovaj treći pridikator izvukao se kao lukava lisica iz mriže; nemogu baš reći da je Bunjevac, al daj Slavjan, to ne samo u listu, nego i prid njegove oči možem mu staviti, kakose po magjarijo nještoga snašlo, pak neće da služi naš narod ni s jednim očenašom, a od Bunjevačke pridike nikad ni nepomisli. Nu ova dva bar to imadu u srcu „Štoje pravo i Bogu je drago“ zbog toga kad dojde na spomenutog trećeg red devetaje briga za prodiku. Ovako ostajemo u nadi, da kroz deset godina biti ćemo izključeni i iz crkve, ako se narod neosvjesti; nemožem da dokučim s čim bi trebalo ganuti Bunjevačka srca, da se osvieste; kad je već Bunjevac iz škole gotovo po cielej varoši izključen. *) S. M.

*) Nemojmo nadu gubiti. 40 godina kako se o tom radi da bunjevac zaboravi svoj jezik. Nama valja popravljat što su drugi krivo radili. Nije lak poso al mora poći za rukom — samo netriebla duhom klonit. Brat koji se osviestio neka sastoji drugog osviestiti, kap s kapom

Daljok, 13. Srpnja. U mohačkom okružju ovršili se zastupnički izbori 23. dan prošloga maseca. Neznam kako gdi, al u Muvaču bijaše dost nasilja i nepravde; jer se nam Šokcem to vidi krivo, što je mohački sudac u biračku listinu uzimao i spahinske sluga, koji nemaju ništa do ono malo svagdanja kruha, čim se hrane. Usuprot naši Šokci obćinari, posjedujući i sedam četvrtah zemlje, nisu mogli gdi koji glasovati. Po mome mnjenju, izostalo je 40. takovih, koji bi inače bili mogli na biralištu dati glas svoj zastupniku livo ili desno; jer mi mislimo, kao neuki ljudi, ako je komu umro dida, otac il čiča, da nije onda dobro pokojnikovo ničije van Božje i onoga, koj ga je naslidio. Mi državi služimo, mi državu plaćamo, pa nam se čudno čini, da onaj koj tačke s ugljem tura ima više prava, nego nas jedan. Hajduk spahijin, da nas je taj, sutra nitko, al on je ipak pred tri brata Krvarića, u Daljoku, prve gazde. Tako isto sinovom Blaža Novoselca i Matije Pašića po daljočkom bilježniku bude odčitano, da nemaju prava glasovati u misto svojih roditeljah. A mi pitamo toga gospodara javno: je li, osim više bezzakonjah, imao pravo šumar uzeti popovu biralačku cedulju, pa njom glasovati?

Najpravednije bi bilo uzdignuti na biralištu desni i livi barjak, pa komu kuda volja! A gdi je većina, to i babe znadu, da je tamo i jačina. Al u nas nije bilo tako. Pa bi najbolje bilo, da smo se onako vladali, kako nam je s ostalimi vridnimi naučitelji našimi g. Blaž u ovih novinah priporučivo. *) Jedan livičar.

DASE RAZUMEMO.

23-eg Ožujka napisan, a u 14-om broju velecenjenog ovaga lista, štampan je, jedan moj dopis, u kojem izmedju drugog govora biše i o deklaratoriji t. j. o biranju mitropolita po starom. Pošto se je žurnalistika u ovo vreme o tome naj više bavila, to sam i ja uzeo moje slabo pero, da našu bratju bunjevce upoznam sa tim izborom; no pošto nikakovi podataka imao ni sam, to sam onako pisao kao što sam stvar (čitajući naše narodne listove „Zastavu“ i „Narod“) svatio.

Tamo da se u gore navedenom dopisu veli da šta je to deklaratorija veli se ovo: po deklaratoriji bira sabor mitropolita u prisustvu vl. komesara, i to jednoglasno, no ako bi koji od vladika (pogrešno mitropolita) ma i jedan glas dobio, vladi stoji od volje ma i toga potvrditi.

Na taj gore navedeni „passus“, dogje u 16-tom broju istih novina, odgovor iz pešte pod naslovom „radi obaveštaja.“

U tom se dopisnik ne čudi što ja stvar nisam dobro svatio, jer nisam imao pri ruci deklaratoriju; pak iz ove navadja §. 3. u kojem stoji: „Takodjer ostaje narodu u buduće slobodno pravo birati ga, ali potvrđenje ovoga izbora i objava ovoga potvrđenja u saboru narodnom, kao i instalacia novo izbranog mitropolita preko Našega c. i kr. komesara pošto mitropolit položi zakletvu vjernosti, blagvénstva i pokornosti, koju nam je dužan, zadržava se Našoj c. i kr. vlasti.“

Iz ovoga paragrafa što se daje izvesti toje (kao što dopisnik sam veli) da kruna može i ne potvrditi onoga koga većina izbere, ali ne da može potvrditi i onog koji ima manje glasova.

Na svršetku svaga dopisa veli; da bi svakom rodoljubu savetovao, narod putem novina obavesćivati, ali neka stvar onako predstavi kako u istini jest a ne na sumce. — Da je u tim gore navedenim dopisu, g. dopisnik Čitalački svet, na protiv tome što je deklaratoriju u rukama imao,

so sastavlja pak postaju potoci ovi sačinjavaju rieke, a rieke teku u veliko more. Ured.

*) Zakon nije jasan, radi čega se različitim načinom tumači više puta u jednoj istoj županiji — nije čudo dakle ako se prosti ljudi neume po njemu izpravljati. Al baš zato što se obe stranke tuže na počinjena bezzakonja, nadat se možemo da će dođući Sabor — ovaj zakon razjasniti — i što je krivo izpraviti. Ured.

krivo izvestio, navestiću, u dokaz tome, da je ono što sam rekao istinito, i da sam stvar pre nego što sam o njoj pisao dobro proučio, kao što već rekoh navestiću ovo:

U 77-om broju omiljeni naši novina „Narod“-a (Subotić-evog) u uvodnom članku čitatise daje ovo: Hajde da vidimo šta je to birati mitropolita po starom načinu.

Po starim načinu birati mitropolita znači, da vlada zadržava sebi pravo, ako se u opredeljinom vremenu u jednoj osobi svi ne složi, no, da ona predloži kruni koga ova za mitropolita da imenuje. Ako se dakle nebi svi u jednoj osobi složili, onda bi mogli dobiti za mitropolita onoga, koji je najviše glasova dobio ali i onoga koji je samo dva tri glasa imao, pa najposle i onoga, koji nije ni jednoga glasa dobio.

Dalje se veli: god. 1790 isko je vl. komesar, da se sabornici svi u jednoj osobi slože, inače da će N. Veličanstvo potvrditi onoga, koga hoće, bez obzira na broj glasova.

Još se veli: god. 1837. vl. komesar izjavi pre izbora saboru: da će monarh, u onom slučaju, ako se svi sabornici u jednoj osobi nesaglaise, pogaziti narodne privilegije i sam imenovati mitropolita.

Ovde negovori više o potvrđenju nego o imenovanju, a imenovati se može i onaj koji nije dobio ni jednoga glasa.

I po tome može se uzeti, da pri starom načinu izbora možemo dobiti za mitropolita onoga, o kom narod izjavi da ga neće ili tim, što mu manje glasova dade, ili tim što mu neda ni jednoga glasa. Dotle „Narod.“

Iz ovogod se jasno videti daje, da sam ja stvar sasvim dobro svatio, posvedočio sam nadalje, da o onoj stvari koju nisam dobro svatio ne pišem, i da nisam kao što dopisnik veli na sumce pisao. *) — U Baji 1872. 25. Srpnja.

Gjena P.

RAZNE VISTI.

— U Zagreb u odbor, komu je dopala teška zadaća prigledat proraručen točno vrši svoj poso, al nije naklon vladi dozvoliti disposicionsfond od 20,000 fr. Ovoje točka kojom po volji raspolaže ministar u državah ustavnih, al po iskustvu najkorisnije bi bilo ovu svotu iz svakog proračuna izbrisati — za državuje uvijek bolje ako je ministarska volja zakonu privezana.

— Slavi Ugarski ministar ostavlja svoju listnicu, koju će privremeno u ruke svoje uzet ministarski predsjednik.

— U Pešti ima niki ribar imenom Schwarz János, koji s uspjehom lieči slipoću.

— U čiteljem Veliki Škula povisiće se plaća po 100 fr.

— 1876. 9. List. godine izvršice se 800 godina, kako su Hrvati Slavnog svojeg Kralja Zvonimira okrunili. Najliepi znak bitiće oživljenja narodnog, ako Hrvati ovom prigodom znali i mogli budu izvest svečanost naroda dostojnu.

— Za narodno crkveni Srbski sabor označeni su kandidati, u Konferenciji Novosadskoj, ipak samo za one srezove, Koji nebi imali već svoje označene ljude. U krajini miša se u izbore i militarska vlast, a gdje oruže vlada, tamo sloboda strada.

G A Z D A L U K.

PČELE.

Ako slušamo naše stare gdje nam pripovijaju njihove mlade dane — moramo uviditi: da smo s njima mnogo dobri stvari u grob zakopali.

Pčele su kod naši stari svakidanje drugare bile. Al prodje nekoliko desetina pak se veoma razridili oni slaviani, koji su umno i koristno s pčelama se zabavljali.

O tom valjda nije potriebno rieč povest u čemu su navadno pčele po svakog čovjeka potriebne; med i vosak

*) Tako nam se čini da je u ovoj stvari neporazumljenje. Bajski Dopisnik piše o praksi — a peštanski o tekstu Deklaratorije. — Ovako može biti i ono i ovo istina. Ured.

svaki poznaje.

Koje stvari kako svatko može kod svoje kuće uporabiti tako ih može i za novac prodat svako dobo godine.

Učeni ljudi su pravili esap, pak su uvidili: da poljodilcu, najobilniju kamatu donasaju pčele iz medju svih granah, poljodilstva, skojima se omanji gazde zabavljaju.

Al ja neću. da se u to uplećem što nerazumim, dosta je nama znat: da odkad se obštine uredjivaju odtad svaki dan teži postaje život, po ljude koji ni dlana zemljišta neposiduju. Dok se pašnjaci nepodiele, doule imadu prigodu odhranjivat kućne živine, i bezzemljaci. Al gdje se uvede dioba, tamo postaje teško za bezzemljaka i koju kokoš izdržat, a još težlje gusku ili krme.

A kad čoviek na to spane da nikaku živinu nije kadar odhranit, onda ga samo jedna dlaka raztavlja od puka siromaštva.

Neizplatjeni je dar po čovieka pčela. Ona je jedna, koja se neograničava mešdjama, i gruntovnicama. Ako posidujemo jednu kućicu i uz tu avlijicu; to nam je prigoda otvorena 6—10 košnica umjestit, da nam iz sveg atara kupe novčice i nateku forinte u vosku i medu. Ja sam poznavo već dva taka ota jednog Slaviana i jednog magjara, koji su svaki dva sina izučili i zapopili jedino iz pčelarstva.

Med je zdravo jilo, koje poduljiva život, lieči bolesti, a od pčela uči i linčina radit, razsipzija štedit, familia obština i država slogu, jedinst i poslušnost. Naš duh si pčelarskim zabavljanjem oplemenjiva. Prinudjeni smo razmišljavat razpitkivat, da naučimo snjima fino i mirno postupat. Srce koje je na goropadnost i ljutitost sklono, veoma se upitomljuje pčelarstvom. Dievojka je pozvana da se u prazni časovi zabavlja cviećem, pak će milie postat njezino lice i njeznie umjetnie njezine ruke. A momci pčelarstvom pak će uljudnie znat govorit — i mudrostju osladjivat svoje rieči; pak kad muževima postanu, neće biti tako goropadnim ko nikoji, kanda su se risovim mlikom odgojavali.

Al P. Otto Stursberg još i više znade od koristi pčelarstva. On je iskusio: da gdje se pčele odhranjivaju, tamo svako rastilo koje cvitom cvati plodnim postaje. Pčela ima običaj sa one vrsti cvieća kupit med i vosak, svakim izletom, na kojim se prvi put zaustavila dok se nepovrati u košnicu, ona nema narav leptira, da si cvieće po razkošju izmjenjiva, već akoje naletila na repcu ostaje na njoj dok se ne povrati; i ide s jednog cvata na drugi pak muški prašak nosi na svojih nožica na drugi, i tako voće naplodi. Najskole kad je tišina zrakom zavlada. Poklonimo se ovoj dobrotivnoj naredbi božjeg providjenja, i obljubimo pčele, koje svakog onog nadarivaju obilnim plodom, koji je naučio šta njima koristi i šta im udi. Ima zemljišta što su osobito od Boga za pčele namienjena ko gornja Bačka, gdje su stari najbilji i najsladji med proizvodili. U svoj okolovini bilo mu je liepa glasa i tražili su ga iz velike daljine, da se snjime oslade. Zali bože sada ih je malo u ovih stranah, koji bi pčele njezgovali: a ima dosta Stari, koji bi se koristno s ovima zabavljali. Dočim im je sad mnogo puti dosadno vrieme pak čantraju mrgudaju, i postaju na teret sebi, i na smutnju mladjima. Zar je Bog badava razastro ono silno cvieće koje vam kiti vaša polja svake česti godine, i onde gdje ga vi i bez potrebe pogazite? Krasni oni cviti, koje Bog sadi, zaliva i odhranjiva čiste vam zrak, ugodnim svojim mirisom, baš kokad vi izkadite sladorom, ili koricam jabučnim vaše sobe; krasni cviti kite sve polje i dvore vaše koje vi vašom nečistoćom zagadite, Ovi cviti vaša polja i dvore i onda okrase i razvesele, kad se vaše čelo naoblači teškim brigam, ili namrkosi strastim. Krasni cviti nose vam voska da vam prosvietle crkve, i vas uzbude da hvalite Boga, koji vam sve podieljiva što vam je potriebno da vas hrani, odiva, i razveseli. Nose vam meda da vam osladi život, koji se svaki čas ogorčava u duši i tielu. Opravite košnice uselite u njih pčele, da vam idju kupit sve ono spolja, što nijedna ma ka-

ko umietna čoviečja ruka nije sposobna iskupit, i spravit ono što nijedna mudra glava nije kadra izumit.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 27. Srpnja. Vuna Sriednjofina 128—130 fr. finia 132—136 fr. bačv. 105—108 fr. banat. zigaja 86—89 fr. erdelj. vlaška 85—86 fr. čojna 240—156 fr. ciena je 1—2—3 fr. skočila, tvorinarski prana 165—195 fr. — Svinji ugars. 30—32 nč. srb. 28—30 n. niže vrs. 28½—29 n. za iznos 31½—32 n. — Mast 37—37½ fr. sa sudom 35½—36 bez suda amer. 32—34 fr. Slanina ugars. 36½—37 fr. dimlj. 37½—38½ fr. Loj 29—30 fr. Šljive 11½—12 fr. za jesen.

CINA RANE. Pešta, 27. Srpnja. Čisto žito banat. dj. mž.: 81 fn. 5 fr. 85—95 nov. 87 fn. 6 fr. 60—65 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 5 fr. 90 n. — 6 fr. 87 fn. 6 fr. 75—80 n. bačvansko 81 fn. 5 fr. 80—85 n. 84 fn. 6 fr. 35—45 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 50—55 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85 n. — 3 fr. Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—75 n. Kokuruz mir. 4 fr. 5—25 nov. Repsa kohl. 6 fr. 75—87 n. banat. 6 fr. 25—37 n. car. mž.

Visina vode dunavske.

Pešta 29-og Srpnja: 7' 9" nad 0. razte.
Požun 29-og Srpnja: 5' 9" nad 0. "
Zestina velika.

Poruke uredništva

Érd: G. P. Što se tiče pojedine osobe nemože unići u novine taka stvar spada u područje suda drugčie rada bi vam želju izpunili. — Gara: G. J. Bolje je od prijašnjeg. — Futtk: Našem. G. L. Načiećemo mjesta.

MASINE ZA VRŠITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zрно u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad većeje prilično prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa snjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojt, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vršitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojoni sečki da može sa istim vrtlom što vrsaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za copanice seči, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseči, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u
Starom-Bečeju.